EUROPESE
COMMISSIE

Brussel, 20.9.2022
COM(2022) 479 final

2022/0294 (NLE)
SENSITIVE[*]

Voorstel voor een

UITVOERINGSBESLUIT VAN DE RAAD

tot wijziging van Uitvoeringsbesluit (EU) 2020/1350 van de Raad tot toekenning van tijdelijke steun uit hoofde van Verordening (EU) 2020/672 aan de Republiek Litouwen om het risico op werkloosheid in de noodtoestand als gevolg van de COVID-19-uitbraak te beperken

[*] Distribution only on a 'Need to know' basis - Do not read or carry openly in public places. Must be stored securely and encrypted in storage and transmission. Destroy copies by shredding or secure deletion. Full handling instructions https://europa.eu/!db43PX

TOELICHTING

1. ACHTERGROND VAN HET VOORSTEL

• Motivering en doel van het voorstel

In Verordening (EU) 2020/672 van de Raad ("SURE-verordening") is het rechtskader vastgesteld waarbinnen de Unie aan een lidstaat die een ernstige economische verstoring ondervindt of dreigt te ondervinden als gevolg van de COVID-19-uitbraak, financiële bijstand kan verlenen. Steun in het kader van SURE dient voor het financieren van hoofdzakelijk werktijdverkortingsregelingen of soortgelijke maatregelen ter bescherming van werknemers en zelfstandigen, en zodoende voor het verminderen van werkloosheid en inkomensverlies, alsook, in aanvulling daarop, voor de financiering van sommige maatregelen op gezondheidsgebied, met name op de werkplek.

Op 7 augustus 2020 heeft Litouwen de Unie om financiële bijstand verzocht en op 25 september 2020 heeft de Raad bij Uitvoeringsbesluit (EU) 2020/1350 financiële bijstand aan Litouwen toegekend als aanvulling op zijn nationale inspanningen om het hoofd te bieden aan de gevolgen van de COVID-19-uitbraak en aan de sociaal-economische gevolgen daarvan voor werknemers en zelfstandigen.

Op 11 maart 2021 heeft Litouwen de Unie opnieuw om financiële bijstand op grond van de SURE-verordening verzocht. Naar aanleiding van dit verzoek is Uitvoeringsbesluit (EU) 2020/1350 van de Raad gewijzigd bij Uitvoeringsbesluit (EU) 2021/678 van de Raad van 23 april 2021.

Op 8 augustus 2022 heeft Litouwen de Unie voor de derde keer om financiële bijstand op grond van de SURE-verordening verzocht.

Overeenkomstig artikel 6, lid 2, van de SURE-verordening heeft de Commissie de Litouwse autoriteiten geraadpleegd om de plotse en sterke stijging te verifiëren van de werkelijke en geplande overheidsuitgaven die rechtstreeks verband houden met de arbeidsmarktmaatregelen van Litouwen als gevolg van de COVID-19-pandemie. Dit heeft met name betrekking op bestaande maatregelen als bedoeld in Uitvoeringsbesluit (EU) 2020/1350 van de Raad:

a) een regeling voor de betaling van subsidies aan werkgevers ter dekking van het geraamde loon van elke werknemer tijdens de periode van inactiviteit, ter ondersteuning tijdens de quarantaine en de noodtoestand. Vóór 1 januari 2021 kon een werkgever kiezen tussen een subsidie van 70 % van het loon, tot een maximum van anderhalve keer het minimumloon, of een subsidie van 90 % van het loon (100 % voor werknemers van 60 jaar en ouder), tot maximaal het minimumloon. Sinds 1 januari 2021 kan een werkgever een subsidie van 100 % van het loon ontvangen, tot een maximum van anderhalve keer het minimumloon. Werkgevers die gebruikmaken van de regeling, moeten ten minste 50 % van hun werknemers in dienst houden tot minstens drie maanden na het einde van de loonsubsidie.

b) een regeling voor de betaling van subsidies voor werknemers die terugkeren na inactiviteit, tot zes maanden na hun terugkeer naar het werk. Vóór 1 juli 2021 gold voor subsidies een maximum van het minimumloon of twee keer het minimumloon, afhankelijk van de economische activiteit van de werkgever. De steun mocht in de eerste en tweede maand na de terugkeer naar het werk oplopen tot 100 %, in de derde en vierde maand tot 50 % en in de vijfde en de zesde maand tot 30 % van het werknemersloon. Vanaf 1 juli 2021 worden voor werknemers die terugkeren na

inactiviteit, tot twee maanden na hun terugkeer naar het werk subsidies betaald. De subsidie in de eerste maand bestaat uit 100 % van het loon van de werknemer, maar niet meer dan 0,9 keer het minimumloon, in de tweede maand 100 % van het loon van de werknemer, maar niet meer dan 0,6 keer het minimumloon. Die subsidies kunnen worden beschouwd als een soortgelijke maatregel als een werktijdverkortingsregeling in de zin van Verordening (EU) 2020/672 omdat zij ertoe strekten inkomenssteun te verstrekken aan werknemers en bestaande banen in stand te houden.

Litouwen heeft de Commissie de nodige informatie verschaft.

Rekening houdende met het beschikbare bewijsmateriaal stelt de Commissie de Raad voor om een uitvoeringsbesluit vast te stellen waarbij op grond van de SURE-verordening ten behoeve van de bovengenoemde maatregelen financiële bijstand aan Litouwen wordt verleend.

- **Verenigbaarheid met bestaande bepalingen op het beleidsterrein**

Dit voorstel is volledig verenigbaar met Verordening (EU) 2020/672 van de Raad, op grond waarvan het voorstel wordt gedaan.

Dit voorstel vormt een aanvulling op een ander wetgevingsinstrument van de Unie om steun te verlenen aan lidstaten in noodsituaties, namelijk Verordening (EG) nr. 2012/2002 van de Raad van 11 november 2002 tot oprichting van het Solidariteitsfonds van de Europese Unie ("Verordening (EG) nr. 2012/2002"). Op 30 maart 2020 is Verordening (EU) 2020/461 van het Europees Parlement en de Raad vastgesteld; bij die verordening wordt het toepassingsgebied van het bovengenoemde instrument uitgebreid tot grote volksgezondheidscrises en wordt bepaald welke specifieke acties in aanmerking komen voor financiering.

- **Verenigbaarheid met andere beleidsterreinen van de Unie**

Het voorstel maakt deel uit van een reeks maatregelen die zijn genomen in respons op de huidige COVID-19-pandemie, zoals het corona-investeringsinitiatief, en vormt een aanvulling op andere instrumenten die de werkgelegenheid ondersteunen, zoals het Europees Sociaal Fonds en het Europees Fonds voor strategische investeringen (EFSI)/InvestEU. Aangezien dit instrument gebruik maakt van het opnemen en verstrekken van leningen om de lidstaten in dit specifieke geval van de COVID-19-uitbraak te ondersteunen, fungeert dit voorstel als tweede verdedigingslinie voor de financiering van regelingen voor werktijdverkorting en soortgelijke maatregelen, die banen en dus ook werknemers en zelfstandigen helpen te beschermen tegen het risico van werkloosheid.

2. RECHTSGRONDSLAG, SUBSIDIARITEIT EN EVENREDIGHEID

- **Rechtsgrondslag**

De rechtsgrondslag voor dit instrument is Verordening (EU) 2020/672 van de Raad.

- **Subsidiariteit (bij niet-exclusieve bevoegdheid)**

Het voorstel komt er na een verzoek van een lidstaat en is een blijk van Europese solidariteit, doordat financiële bijstand van de Unie in de vorm van tijdelijke leningen wordt verstrekt aan een lidstaat die zwaar door de COVID-19-uitbraak wordt getroffen. Deze financiële bijstand vormt een tweede verdedigingslinie voor een overheid die wordt geconfronteerd met een tijdelijke toename van de overheidsuitgaven voor werktijdverkortingsregelingen en

soortgelijke maatregelen om banen te beschermen, en dus ook om werknemers en zelfstandigen te beschermen tegen het risico op werkloosheid en inkomstenverlies.

Deze steun helpt de getroffen bevolking en draagt bij tot het beperken van de directe maatschappelijke en economische gevolgen van de COVID-19-crisis.

- **Evenredigheid**

Het voorstel is in overeenstemming met het evenredigheidsbeginsel. Het gaat niet verder dan wat nodig is om de met het instrument beoogde doelstellingen te verwezenlijken.

3. EVALUATIE, RAADPLEGING VAN BELANGHEBBENDEN EN EFFECTBEOORDELING

- **Raadpleging van belanghebbenden**

Het voorstel moest dringend worden voorbereid zodat het tijdig kan worden aangenomen door de Raad. Daardoor kon geen raadpleging van de belanghebbenden worden uitgevoerd.

- **Effectbeoordeling**

Gezien de urgentie van het voorstel heeft geen effectbeoordeling plaatsgevonden.

4. GEVOLGEN VOOR DE BEGROTING

De Commissie moet leningen op de financiële markten kunnen aangaan en deze vervolgens kunnen gebruiken om zelf leningen te verstrekken aan de lidstaten die financiële bijstand vragen in het kader van het SURE-instrument.

Naast de garanties van de lidstaten worden ook andere waarborgen in het systeem ingebouwd om de financiële soliditeit van de regeling te garanderen:

- een strikte en conservatieve benadering van financieel beheer;
- een leningenportefeuille die zodanig is opgebouwd dat het concentratierisico, het jaarlijkse risico en de buitensporige blootstelling aan risico's van individuele lidstaten beperkt blijven en die er tegelijkertijd voor zorgt dat voldoende middelen kunnen worden toegekend aan de meest behoeftige lidstaten; en
- de mogelijkheid om schulden door te rollen.

2022/0294 (NLE)

Voorstel voor een

UITVOERINGSBESLUIT VAN DE RAAD

tot wijziging van Uitvoeringsbesluit (EU) 2020/1350 van de Raad tot toekenning van tijdelijke steun uit hoofde van Verordening (EU) 2020/672 aan de Republiek Litouwen om het risico op werkloosheid in de noodtoestand als gevolg van de COVID-19-uitbraak te beperken

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie,

Gezien Verordening (EU) 2020/672 van de Raad van 19 mei 2020 betreffende de instelling van een Europees instrument voor tijdelijke steun om het risico op werkloosheid te beperken in een noodtoestand (SURE) als gevolg van de COVID-19-uitbraak[1], en met name artikel 6, lid 1,

Gezien het voorstel van de Europese Commissie,

Overwegende hetgeen volgt:

(1) Naar aanleiding van een verzoek van Litouwen van 7 augustus 2020 heeft de Raad bij Uitvoeringsbesluit (EU) 2020/1350[2] financiële bijstand aan Litouwen toegekend in de vorm van een lening van maximaal 602 310 000 EUR met een gemiddelde looptijd van ten hoogste 15 jaar, en een beschikbaarheidsperiode van 18 maanden, als aanvulling op de nationale inspanningen van Litouwen om het hoofd te bieden aan de gevolgen van de COVID-19-uitbraak en aan de sociaal-economische gevolgen daarvan voor werknemers en zelfstandigen.

(2) De lening diende door Litouwen te worden gebruikt ter financiering van de werktijdverkortingsregelingen en soortgelijke maatregelen als bedoeld in artikel 3 van Uitvoeringsbesluit (EU) 2020/1350.

(3) Naar aanleiding van een tweede verzoek van Litouwen van 11 maart 2021 heeft de Raad bij Uitvoeringsbesluit (EU) 2021/678[3] tot wijziging van Uitvoeringsbesluit (EU) 2020/1350 354 950 000 EUR aan aanvullende financiële bijstand aan Litouwen toegekend door het maximumbedrag van de lening te verhogen tot 957 260 000 EUR met een gemiddelde looptijd van ten hoogste 15 jaar, en een beschikbaarheidsperiode van 18 maanden, als aanvulling op de nationale inspanningen van Litouwen om het

[1] PB L 159 van 20.5.2020, blz. 1.

[2] Uitvoeringsbesluit (EU) 2020/1350 van de Raad van 25 september 2020 tot toekenning van tijdelijke steun uit hoofde van Verordening (EU) 2020/672 aan de Republiek Litouwen om het risico op werkloosheid in de noodtoestand als gevolg van de COVID-19-uitbraak te beperken (PB L 314 van 29.9.2020, blz. 35).

[3] Uitvoeringsbesluit (EU) 2021/678 van de Raad van 23 april 2021 tot wijziging van Uitvoeringsbesluit (EU) 2020/1350 van de Raad tot toekenning van tijdelijke steun uit hoofde van Verordening (EU) 2020/672 aan de Republiek Litouwen om het risico op werkloosheid in de noodtoestand als gevolg van de COVID-19-uitbraak te beperken (PB L 144 van 27.4.2021, blz. 12).

hoofd te bieden aan de gevolgen van de COVID-19-uitbraak en aan de sociaal-economische gevolgen daarvan voor werknemers en zelfstandigen.

(4) De aanvullende lening moest door Litouwen worden gebruikt ter financiering van de werktijdverkortingsregelingen en soortgelijke maatregelen als bedoeld in artikel 3 van Uitvoeringsbesluit (EU) 2021/678 tot wijziging van Uitvoeringsbesluit (EU) 2020/1350.

(5) Door de COVID-19-uitbraak is een aanzienlijk deel van de beroepsbevolking in Litouwen inactief geworden. Dit heeft geleid tot een toch nog plotse en sterke stijging van de overheidsuitgaven van Litouwen in verband met de in artikel 3, punten a) en b), van Uitvoeringsbesluit (EU) 2020/1350 bedoelde maatregelen.

(6) De COVID-19-uitbraak en de buitengewone maatregelen die Litouwen in 2020, 2021 en 2022 heeft getroffen om die uitbraak en de sociaal-economische en gezondheidseffecten daarvan in te perken, hadden en hebben nog steeds een dramatisch effect op de overheidsfinanciën. Litouwen had in 2020 een overheidstekort van 7,3 % van het bruto binnenlands product (bbp) en een overheidsschuld van 46,6 % van het bbp, die eind 2021 waren afgenomen tot respectievelijk 1,0 % en 44,3 %. Volgens de voorjaarsprognose 2022 van de Commissie zou Litouwen tegen het einde van 2022 een overheidstekort van 4,6 % van het bbp en een schuld van 42,7 % van het bbp hebben. Volgens de tussentijdse zomerprognose 2022 van de Commissie zou het bbp van Litouwen in 2022 met 1,9 % toenemen.

(7) Op 8 augustus 2022 heeft Litouwen de Unie om 141 800 000 EUR aan verdere financiële bijstand verzocht als aanvulling op zijn in 2020, 2021 en 2022 gedane nationale inspanningen om het hoofd te bieden aan de gevolgen van de COVID-19-uitbraak en aan de sociaal-economische gevolgen daarvan voor werknemers. Litouwen heeft met name de in de overwegingen (8) en (9) beschreven regelingen voor werktijdverkorting en soortgelijke maatregelen verder uitgebreid of gewijzigd.

(8) In de "Arbeidswet nr. XII-2470" van 21 juni 2016, zoals gewijzigd bij "Wet nr. XIII-2822" van 17 maart 2020, "Wet nr. XIII-2846" van 7 april 2020, "Wet nr. XIII-3005" van 4 juni 2020, "Wet nr. XIV-131" van 23 december 2020, "Wet nr. XIV-351" van 27 mei 2021 en "Wet nr. XIV-911" van 20 januari 2022[4], als bedoeld in artikel 3, punt a), van Uitvoeringsbesluit (EU) 2020/1350, heeft Litouwen een subsidieregeling voor werkgevers ingevoerd die het geraamde loon dekt van elke werknemer die inactief is geworden, als ondersteuning tijdens de quarantaine en de noodtoestand. Vóór 1 januari 2021 kon een werkgever kiezen tussen een subsidie van 70 % van het loon, tot een maximum van anderhalve keer het minimumloon, of een subsidie van 90 % van het loon (100 % voor werknemers van 60 jaar en ouder), tot maximaal het minimumloon. Sinds 1 januari 2021 kan een werkgever een subsidie van 100 % van het loon ontvangen, tot een maximum van anderhalve keer het minimumloon. Werkgevers die gebruikmaken van de regeling, moeten ten minste 50 % van hun werknemers in dienst houden tot minstens drie maanden na het einde van de loonsubsidie.

(9) Overeenkomstig de "Arbeidswet nr. XII-2470" van 21 juni 2016, zoals gewijzigd bij "Wet nr. XIII-3005" van 4 juni 2020 en "Wet nr. XIV-351" van 27 mei 2021[5], als

[4] TAR 18 maart 2020 nr. 05703, TAR 9 april 2020 nr. 07511, TAR 11 juni 2020 nr. 12829, TAR 29 december 2020 nr. 28988, TAR 9 juni 2021 nr. 13151, TAR 27 januari 2022 nr. 01287.

[5] TAR 11 juni 2020 nr. 12829, TAR 9 juni 2021 nr. 13151.

bedoeld in artikel 3, punt b), van Uitvoeringsbesluit (EU) 2020/1350, werden voor 1 juli 2021 ook subsidies betaald voor werknemers die terugkeren na inactiviteit, tot een periode van zes maanden na hun terugkeer naar het werk. Met een begrenzing tot het minimumloon of twee keer het minimumloon, afhankelijk van de economische activiteit van de werkgever, kan de steun in de eerste en tweede maand na de terugkeer naar het werk tot 100 %, in de derde en vierde maand tot 50 % en in de vijfde en de zesde maand tot 30 % van het werknemersloon bedragen. Vanaf 1 juli 2021 worden voor werknemers die terugkeren na inactiviteit, tot twee maanden na hun terugkeer naar het werk subsidies betaald. De subsidie in de eerste maand bestaat uit 100 % van het loon van de werknemer, maar niet meer dan 0,9 keer het minimumloon, in de tweede maand 100 % van het loon van de werknemer, maar niet meer dan 0,6 keer het minimumloon. Die subsidies kunnen worden beschouwd als een soortgelijke maatregel als een werktijdverkortingsregeling in de zin van Verordening (EU) 2020/672 omdat zij ertoe strekten inkomenssteun te verstrekken aan werknemers en bestaande banen in stand te houden.

(10) Litouwen voldoet aan de voorwaarden van artikel 3 van Verordening (EU) 2020/672 om financiële bijstand te kunnen aanvragen. Litouwen heeft de Commissie het nodige bewijsmateriaal verschaft dat de werkelijke en geplande overheidsuitgaven sinds 1 februari 2020 met 1 264 915 309 EUR zijn gestegen als gevolg van de nationale maatregelen om de sociaal-economische gevolgen van de COVID-19-uitbraak het hoofd te bieden. Dit is een plotse en sterke stijging omdat zij ook verband houdt met een verlenging of wijziging van bestaande nationale maatregelen die rechtstreeks verband houden met de werktijdverkortingsregeling en soortgelijke maatregelen die een aanzienlijk deel van de ondernemingen en de beroepsbevolking in Litouwen bestrijken. Litouwen is voornemens om 144 350 000 EUR van de stijging van het uitgavenbedrag uit middelen uit de EU-begroting te financieren en 21 505 309 EUR via eigen financiering.

(11) De Commissie heeft, overeenkomstig artikel 6 van Verordening (EU) 2020/672, Litouwen geraadpleegd en heeft de plotse en sterke stijging geverifieerd van de werkelijke en geplande overheidsuitgaven die rechtstreeks verband houden met werktijdverkortingsregelingen en soortgelijke maatregelen, waarvan sprake is in het verzoek van 8 augustus 2022.

(12) Daarom moet financiële bijstand worden verleend om Litouwen te helpen het hoofd te bieden aan de sociaal-economische gevolgen van de ernstige economische verstoring als gevolg van de COVID-19-uitbraak. De Commissie moet de besluiten inzake de looptijd, omvang en vrijgave van de tranches en deeltranches in nauwe samenwerking met de nationale autoriteiten nemen.

(13) Aangezien de in Uitvoeringsbesluit (EU) 2020/1350 vermelde beschikbaarheidsperiode is verstreken, is een nieuwe beschikbaarheidsperiode voor de aanvullende financiële bijstand nodig. De bij Uitvoeringsbesluit (EU) 2020/1350 verleende beschikbaarheidsperiode van 18 maanden voor financiële bijstand moet met 21 maanden worden verlengd en bijgevolg moet de totale beschikbaarheidsperiode 39 maanden bedragen vanaf de eerste dag na de inwerkingtreding van Uitvoeringsbesluit (EU) 2020/1350.

(14) Litouwen en de Commissie moeten in de in artikel 8, lid 2, van Verordening (EU) 2020/672 bedoelde leningsovereenkomst met dit besluit rekening houden.

(15) Dit besluit moet de uitkomst onverlet laten van eventuele procedures met betrekking tot verstoringen van de werking van de interne markt, met name uit hoofde van de

artikelen 107 en 108 van het Verdrag. Het doet geen afbreuk aan het vereiste dat de lidstaten, uit hoofde van artikel 108 van het Verdrag, de Commissie op de hoogte brengen van voorgenomen steunmaatregelen.

(16) Litouwen moet de Commissie op regelmatige basis informeren over de tenuitvoerlegging van de geplande overheidsuitgaven, zodat de Commissie kan beoordelen in hoeverre Litouwen die uitgaven ten uitvoer heeft gelegd.

(17) Bij het nemen van het besluit om financiële bijstand te verlenen is rekening gehouden met de bestaande en verwachte behoeften van Litouwen en met verzoeken om financiële bijstand op grond van Verordening (EU) 2020/672 die reeds door andere lidstaten zijn ingediend of gepland, met toepassing van de beginselen inzake gelijke behandeling, solidariteit, evenredigheid en transparantie,

HEEFT HET VOLGENDE BESLUIT VASTGESTELD:

Artikel 1

Uitvoeringsbesluit (EU) 2020/1350 wordt als volgt gewijzigd:

1) Artikel 2 wordt als volgt gewijzigd:

a) lid 1 wordt vervangen door:

"1. De Unie stelt Litouwen een lening van maximaal 1 099 060 000 EUR beschikbaar. De lening heeft een gemiddelde looptijd van ten hoogste 15 jaar.";

b) lid 2 wordt vervangen door:

"2. De periode waarin de bij dit besluit verleende financiële bijstand beschikbaar is, bedraagt 39 maanden te rekenen vanaf de eerste dag nadat dit besluit van kracht geworden is.";

c) lid 4 wordt vervangen door:

"4. De vrijgave van de eerste tranche hangt af van de inwerkingtreding van de in artikel 8, lid 2, van Verordening (EU) 2020/672 bedoelde leningsovereenkomst. Eventuele verdere tranches worden vrijgegeven overeenkomstig de voorwaarden van die leningsovereenkomst of zijn, in voorkomend geval, onderworpen aan de inwerkingtreding van een addendum bij die overeenkomst of van een gewijzigde leningsovereenkomst tussen Litouwen en de Commissie die de oorspronkelijke leningsovereenkomst vervangt.".

2) Artikel 3 wordt vervangen door:

"Artikel 3

Litouwen mag de volgende maatregelen financieren:

a) de loonsubsidies gedurende de periode van inactiviteit, waarin wordt voorzien door artikel 41 van "Arbeidswet nr. XII-2470" van 21 juni 2016, als laatstelijk gewijzigd bij "Wet nr. XIV-911" van 20 januari 2022;

b) de loonsubsidies na de periode van inactiviteit, waarin wordt voorzien door artikel 41 van “Arbeidswet nr. XII-2470” van 21 juni 2016, als laatstelijk gewijzigd bij “Wet nr. XIV-351” van 27 mei 2021;

c) de uitkeringen aan zelfstandigen, waarin wordt voorzien door artikel 5-1 van “Arbeidswet nr. XII-2470” van 21 juni 2016, als gewijzigd in 2020;

d) de uitkeringen aan zelfstandigen met een landbouwbedrijvigheid, waarin wordt voorzien door artikel 5-2 van “Arbeidswet nr. XII-2470” van 21 juni 2016, als gewijzigd in 2020.” .

Artikel 2

Dit besluit is gericht tot de Republiek Litouwen.

Gedaan te Brussel,

Voor de Raad
De voorzitter